

VSR

PLATFORM VOOR PROFESSIONEEL SCHOONMAKEN

VSR-KMS IN ONDERWIJS

Uitgegeven door Vereniging Schoonmaak Research

VSR staat voor Vereniging Schoonmaak Research, een onafhankelijk platform voor alle marktpartijen in het schoonmaakonderhoud. VSR streeft naar verhoging van het professionele niveau door onderzoek, voorlichting en opleiding.

© VSR, Februari 2026

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van VSR niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking.

VSR-KMS IN ONDERWIJS

Handreiking hoe om te gaan met de steeds grotere variatie aan onderwijsruimten. Uitgewerkt in een voorbeeldcase waarvan de principes ook in andere ruimtecategorieën toepasbaar zijn.

Huidige situatie

De huidige beschrijving in de cursussen VSR-Kwaliteitsinspecteur en -Controleur, hoe om te gaan met ruimten in de categorie leslokalen binnen VSR-KMS, is gebaseerd op een traditioneel leslokaal, waar gebruikelijk ongeveer 30 leerlingen aan een tafeltje hun plek vinden. Soms was daar nog een verhoging voor de docent en zijn bureau. Een situatie die overigens nog steeds in veel scholen in basis, middelbaar en hoger onderwijs in een overgroot deel van de onderwijsruimten voor komt. Een traditioneel leslokaal wordt voor VSR-KMS opgedeeld in 4 tot 6 vloeren die als steekproefeenheid (SE) fungeren, samen met de ruimte die ook als steekproefeenheid telt. Oftewel maximaal 5 tot 7 SE per leslokaal. Daarna wordt op de voorgeschreven wijze het aantal schoon te maken elementen geteld om het gemiddelde per SE het Maximale Aantal Foutmogelijkheden (MAF- waarde) te kunnen bepalen. In het kort is hiermee in een paar zinnen samengevat hoe leslokalen voor VSR-KMS worden geïnventariseerd.

In de praktijk zien we op twee fronten afwijkingen ontstaan van het traditionele beeld van een leslokaal. Binnen hoger onderwijs zien we een veelheid aan kleinere en grotere onderwijsruimten, locaties waar een leslokaal met plek voor 30 leerlingen geen standaard meer is. Daarnaast zien we dat in zowel het lager als het hoger onderwijs naast het standaard leslokaal tevens multifunctionele ruimten voor onderwijs gebruikt worden, met allerlei vormen en inrichting. Beide facetten roepen de vraag op hoe hiermee omgegaan kan worden binnen VSR-KMS.

1. Kleine en grote onderwijsruimten

In de ruimtestaat van een onderwijsgebouw van de universiteit treffen we onderwijsruimten aan die variëren van klein tot groot, van 10 m² tot 650 m², van PC-studieruimten met één zitplek, van werkgroepuimten voor kleine en grotere groepen studenten tot collegezalen. Welke inrichting en keuzes zijn mogelijk om de onderwijsruimten in een verantwoorde steekproef en keuring onder te brengen?

Stap 1: Hebben deze ruimten allemaal een onderwijsfunctie en hebben ze een vergelijkbaar schoonmaakprogramma gekregen? Een eerste check doe je op basis van de ruimtestaat en de plattegrond. Zo valt het op dat de entreehal van de collegezaal ook als onderwijsruimte is benoemd. Deze ruimte kan voor VSR beter worden toegevoegd aan de lijst van ruimten onder de categorie verkeersruimte. Zorg dat de gegevens in de lijst van ruimten, de ruimte staat en het ruimtebeheersysteem gelijk blijven. Met kennis van het gebouw kun je met plattegrond en programma al veel voorbereiden, vaak zul je het gebouw in moeten om te

controleren of het daadwerkelijk onderwijsruimten betreft. Na de ruimtestaat op deze manier opgeschoond te hebben blijven de onderwijsruimten voor VSR-KMS over. De volgende check bestaat eruit of deze ruimten inderdaad een vergelijkbaar schoonmaakprogramma hebben. In dit voorbeeld is er sprake van een resultaatgericht contract waarin voor onderwijsruimten een dagelijkse opleverfrequentie is afgesproken. Het resultaat van stap 1 is dat we nu een lijst van ruimten hebben die voor de VSR-KMS in de ruimtencategorie leslokalen thuis horen.

Stap 2: Hoe delen we de ruimten nu zo op dat een homogene populatie ontstaat? Zodat we niet de ene keer de grote collegezaal in de steekproef hebben en de andere keer slechts een PC-studieruimte met maar één studieplek. Hoe zorgen we ervoor dat er telkens in de steekproef een vergelijkbare hoeveelheid elementen wordt gecontroleerd?

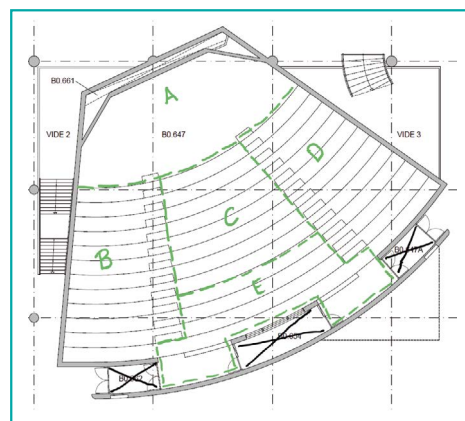
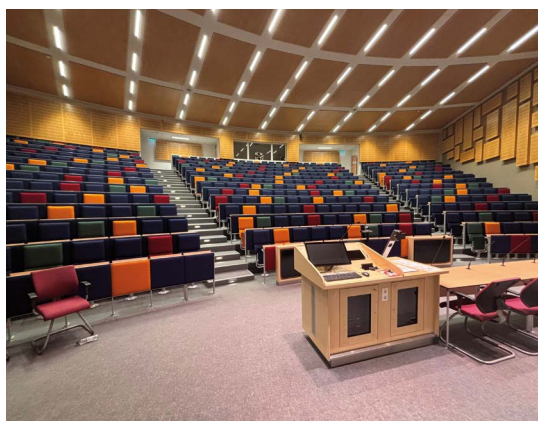
Laten we het traditionele leslokaal met 30 studieplekken en 4 vloeren als uitgangspunt nemen. Voor kleinere ruimten kun je het aantal SE dan als volgt verhoudingsgewijs vaststellen:

- kleine ruimten tot 7 studieplekken 1 vloer
- tot 14 studieplekken 2 vloeren
- tot 21 studieplekken 3 vloeren
- 30 studieplekken 4 vloeren, tot 6 vloeren als er bijvoorbeeld een podium of een uitbouw aanwezig is
- Bij zeer grote lokalen, collegezalen etc. dient de ruimte gesplitst te worden

Voor de kleinere ruimten is dit een goede verdeling waarbij het belangrijk is om per ruimte het aantal vloeren goed vast te leggen. Let wel, dan kan inventarisatie methode D niet meer gehanteerd worden en wordt Inventarisatie methode B gebruikt.

De grootte in m² van een ruimte is een indicatie maar kan niet blindelings gebruikt worden om het aantal SE per ruimte vast te stellen. Om tot een evenwichtige indeling te komen zul je de ruimten moeten bezoeken om de inrichting te controleren. Voor de grotere ruimten, collegezalen met een paar honderd zitplaatsen, zal de ruimte eerst opgedeeld moeten worden in meerdere ruimten, die afzonderlijk in de lijst van ruimten worden opgenomen. Voor deze subruimten dient heel helder te zijn waar de grenzen lopen. De imaginaire wanden dienen op de tekening aangegeven te worden en in de ruimte goed herkenbaar te zijn. Fysieke kenmerken zoals gangen, gebouwkolommen en dergelijke zijn goede hulpmiddelen om de grenzen aan te geven.

In dit voorbeeld zien we een collegezaal die verdeeld is in 5 ruimten.

Op de tekening is vastgelegd dat de trappen bij de naastgelegen ruimte B of D gevoegd zijn; de beide halletjes boven in de zaal horen bij ruimte E. Het aantal SE per ruimte, inclusief 1 SE voor de ruimte is vastgesteld. Het resultaat wordt vastgelegd in de lijst van ruimten. In rood zijn de aanpassingen die voor toepassing van VSR-KMS nodig zijn weergegeven. Dat wil zeggen twee ruimten die als verkeersruimte zijn benoemd en de opdeling van de collegezaal.

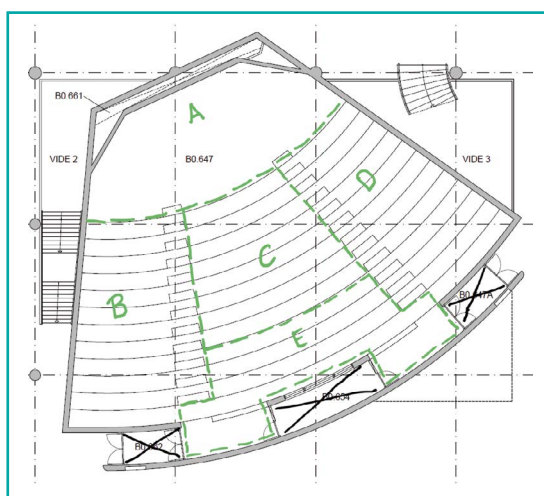
Object	Etage	Ruimtenr	Ruimtecategorie	Ruimtetype	Freq. ma/vr	VSR	SE
Voorbeeld	00	A0.774	Onderwijs	Werkgroep-ruimte	250	O	3
Voorbeeld	00	A0.775a	Onderwijs	Werkgroep-ruimte	250	O	2
Voorbeeld	00	A0.778	Onderwijs	Werkgroep-ruimte	250	O	3
Voorbeeld	00	B0.647 A	Onderwijs	Collegezaal	250	O	6
Voorbeeld	00	B0.647 B	Onderwijs	Collegezaal	250	O	5
Voorbeeld	00	B0.647 C	Onderwijs	Collegezaal	250	O	6
Voorbeeld	00	B0.647 D	Onderwijs	Collegezaal	250	O	6
Voorbeeld	00	B0.647 E	Onderwijs	Collegezaal	250	O	5
Voorbeeld	00	B0.654	Onderwijs	Collegezaal	250	V	
Voorbeeld	00	B0.676	Onderwijs	Collegezaal	250	V	
Voorbeeld	00	C0.531	Onderwijs	Werkgroep-ruimte	250	O	3
Voorbeeld	00	C0.532	Onderwijs	Werkgroep-ruimte	250	O	3
Voorbeeld	00	C0.532a	Onderwijs	Werkgroep-ruimte	250	O	2

Nu er een goede lijst van ruimten voor de categorie leslokalen is opgesteld, kan het tellen van de elementen plaatsvinden, zodat de inventarisatie kan worden afgerond.

Aan de hand van de collegezaal tonen we nog even de verschillen in uitvoering tussen Methode B en methode D. Zoals te zien is in de tabel zou de totale ruimte (alle 5 subruimten samen) in beide gevallen 20 vloeren kennen. Bij methode D is het uitgangspunt de standaard-opdeling in vier vloeren. Bij methode B is gerichter naar het ruimtedeel gekeken.

Aantal vloeren

Ruimtecode	Methode D	Methode B
B0 647 A	4	2
B0 647 B	4	5
B0 647 C	4	4
B0 647 D	4	5
B0 647 E	4	4
Samen	20	20

2. Multifunctionele ruimten

Bij de hierna volgende voorbeelden van multifunctionele ruimten dient telkens de afweging gemaakt te worden of de ruimte een schoonmaakprogramma heeft dat aansluit bij het schoonmaakprogramma van de ruimtecategorie waaraan je deze wilt toevoegen. Welke keuze je ook maakt belangrijk is dat de keuze goed wordt vastgelegd en voor iedereen is te zien: schoonmaakdienstverlener, opdrachtgever, inspecteur en controleur. Wat je immers niet wil is discussie achteraf.

Voorbeeld 1: Multifunctionele ruimte

Hoe om te gaan met deze multifunctionele onderwijsruimte?

Optie 1: Als meerdere verkeersruimten: per plateau en de trap als aparte verkeersruimte.

Optie 2: als het schoonmaakprogramma vergelijkbaar is met dat van een onderwijsruimte. De plateaus als leslokalen en de trap als verkeersruimte. Per plateau als 1 leslokaal met 1 vloer als SE en natuurlijk 1 SE voor de ruimte.

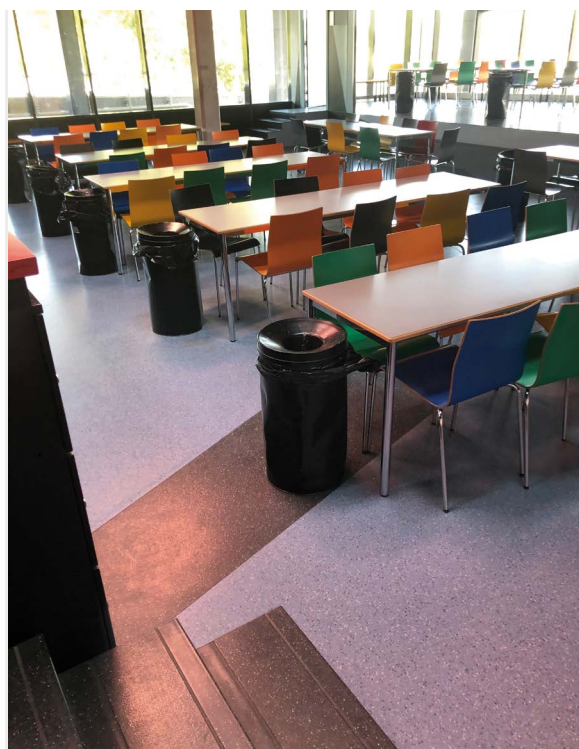

Voorbeeld 2: Kantine

De kantine is een verkeersruimte. De moeilijkheid zit hem in het opsplitsen in meerdere, met de andere verkeersruimten vergelijkbare, ruimten.

De opdeling dient te worden vastgelegd op de plattegrond. Een indeling op basis van vaste herkenbare elementen in het gebouw, zoals kolommen of gangen, heeft de voorkeur.

Hoe groot je de ruimten maakt, is aan de inspecteur. Uitgangspunt daarbij is dat het aantal SE vergelijkbaar is met dat van de andere verkeersruimten en dat je zorgt voor een goede balans in de verdeling.

Voorbeeld 3: Praktijklokalen

Praktijklokalen, zoals bijvoorbeeld de leskeuken of de werkplaats, kennen meestal een afwijkend schoonmaakprogramma, schoonhouden van de werkplek is vaak onderdeel van het onderwijs. Daardoor valt het praktijklokaal niet te combineren met andere theorielokalen.

Als het meerdere praktijklokalen betreft met een vergelijkbaar programma, dan kan er een aparte ruimtecategorie "praktijklokalen" van worden gemaakt.

Voorbeeld 4: Leslokaal

Door de schuifwand zijn dit 2 leslokalen. Het bijzondere is dat ze zijn ingericht met minder traditioneel meubilair.

Hier kunnen de standaardregels voor leslokalen gewoon worden toegepast. De tafelspraak voor een element als de bank met kastjes moet goed worden vastgelegd.

Voorbeeld 5: Computer/laboratorium lokaal

In deze ruimte staan 4 van deze rijen met werktafels, 4 rijen met telkens 6 werkplekken, 24 werkplekken vergelijkbaar met een theorielokaal. Mits het schoonmaakprogramma voor deze ruimte vergelijkbaar is met de andere leslokalen worden de gebruikelijke regels voor leslokaal toegepast, met 4 vloeren, 1 SE voor de ruimte dat wil zeggen totaal 5 SE voor deze ruimte.

Ook de telafspraak over hoe de tafels worden geteld, dient in dit voorbeeld goed te worden vastgelegd: een aanvullende afspraak die voor de controleur, inspecteur en alle betrokkenen duidelijk moet zijn.

Voorbeeld 6: Leerpleinen

Als het schoonmaakprogramma van het leerplein vergelijkbaar is met de andere leslokalen, of juist met de verkeersruimten, dan moet op basis daarvan gekozen worden aan welke ruimtecategorie het wordt toegevoegd.

Draag zorg voor een evenwichtige verdeling, welke keuze je ook maakt. Zorg dat de splitsing in meerdere ruimten en het aantal vloeren per ruimte duidelijk wordt vastgelegd.

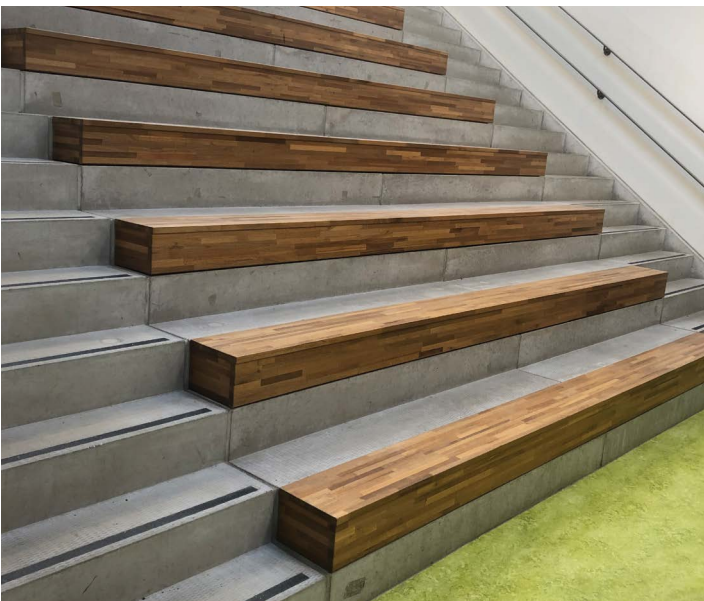

Voorbeeld 7: Personeelsruimte

Net als de kantine wordt de personeelsruimte ingedeeld bij de verkeersruimten, afhankelijk van de grootte en inrichting dient de ruimte gesplitst te worden in meerdere ruimten.

Voorbeeld 8: Verkeersruimten

Deze trappen horen thuis in de categorie verkeersruimten.

Per etage een ruimte, per ruimte het aantal vloeren vastleggen.

Telafspraken voor elementen

Bijzondere elementen waarvoor de telafpraak moet worden vastgelegd vind je in alle gebouwen, niet enkel in het onderwijs. Het is van belang om de telafspraken goed vast te leggen, zodat ze voor alle betrokkenen eenduidig en duidelijk zijn tijdens de controle.

Is de bovenste rand van toiletcabines een rand of richel of onderdeel van de deur, zoals het kozijn een onderdeel van de deur is. Belangrijk is dat de gemaakte keuze wordt vastgelegd.

Dit voorbeeld van de lockerwand spreekt voor zich. Wordt deze kast geteld als 1 element, als 2 segmenten die ook afzonderlijk kunnen staan dus 2 elementen of zijn het 30 lockers. Als de keuze maar duidelijk is.

VSR is het onafhankelijke platform voor professioneel schoonmaken en kennisinstituut voor alle marktpartijen binnen de schoonmaakdienstverlening.

VSR streeft naar professionalisering en objectivering van het schoonmaakvak door middel van onderzoek, voorlichting en opleiding.

Vereniging Schoonmaak Research (VSR)

Aphroditestraat 35

5047 TW Tilburg

T 013 - 594 4346

E info@vsr-schoonmaak.nl

www.vsr-schoonmaak.nl
